

FRA paziņojums presei
Vīne/Berlīne, 2020. gada 14. decembris

Ir pienācis laiks nodrošināt mākslīgā intelekta darbus eiropiešiem

No Covid-19 izplatības izsekošanas līdz lemšanai, kurš saņems sociālos pabalstus, mākslīgais intelekts (MI) ietekmē dzīvi miljoniem eiropiešu. Ar automatizāciju var uzlabot lēmumu pieņemšanu. Bet MI var izraisīt kļūdas, diskrimināciju, un to var būt grūti apstrīdēt. Jaunā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) ziņojumā ir aplūkotas neskaidrības par MI ietekmi uz iedzīvotāju tiesībām. Arī to organizāciju vidū, kurās to jau izmanto. FRA aicina politikas veidotājus sniegt vairāk norāžu par to, kā pastāvošie noteikumi tiek piemēroti MI, un nodrošināt, ka ar turpmākiem MI tiesību aktiem tiek aizsargātas pamattiesības.

"MI nav nekļūdīgs, to ir radījuši cilvēki, un cilvēki var kļūdīties. Tādēļ, lietojot MI, cilvēkiem ir jāzina, kā tas darbojas un kā apstrīdēt automatizētus lēmumus. ES ir jātiek skaidrībā, kā pašreizējie noteikumi tiek piemēroti MI. Un organizācijām ir jānovērtē, kā viņu tehnoloģijas var mijiedarboties ar cilvēku tiesībām gan MI izstrādē, gan izmantošanā," saka FRA direktors [Michael O'Flaherty](#). *"Mums ir iespēja radīt MI, kas ne tikai ievēro mūsu cilvēktiesības un pamattiesības, bet arī tās aizsargā un veicina."*

FRA ziņojumā ["Nākotnes tiesību nodrošināšana – mākslīgais intelekts un pamattiesības"](#) ir apzinātas nepilnības mākslīgā intelekta izmantošanā, piemēram, kriminoloģiskajā prognozēšanā, medicīniskajā diagnostikā, sociālajos pakalpojumos un mērķorientētā reklāmā. Tajā ES un ES dalībvalstis tiek aicinātas:

- **Nodrošināt, ka MI respektē VISAS pamattiesības**, jo MI var ietekmēt daudzas tiesības, ne tikai tiesības uz privātumu vai datu aizsardzību. Tas var arī diskriminēt vai ierobežot taisnīgumu. Tas ir jāņem vērā jebkādos turpmākajos MI tiesību aktos, un ir jāsaņem efektīvi aizsardzības pasākumi.
- **Garantēt, ka cilvēki var apstrīdēt mākslīgā intelekta pieņemtos lēmumus** – cilvēkiem ir jāzina, kad tiek izmantots mākslīgais intelekts un kā tas tiek izmantots, kā arī kā un kur iesniegt sūdzību. Organizācijām, kurās izmanto mākslīgo intelektu, jāspēj izskaidrot, kā to sistēmas pieņem lēmumus.
- **Novērtēt mākslīgo intelektu pirms tā izmantošanas un tās laikā, lai samazinātu negatīvo ietekmi** – privātām un sabiedriskām organizācijām ir jāveic novērtējumi par to, kā mākslīgais intelekts varētu kaitēt pamattiesībām.
- **Sniegt vairāk norādījumu par datu aizsardzības noteikumiem** – ES ir sīkāk jāprecizē, kā datu aizsardzības noteikumi attiecas uz mākslīgo intelektu. Ir vajadzīga arī lielāka skaidrība par automatizētas lēmumu pieņemšanas ietekmi un tiesībām uz cilvēku veiktu pārskatīšanu, kad izmanto mākslīgo intelektu.
- **Novērtēt, vai mākslīgais intelekts diskriminē** – informētība par mākslīgā intelekta diskriminējošo potenciālu un tā ietekmi ir salīdzinoši zema. Tādēļ ir vajadzīgs lielāks finansējums pētniecībai, lai izpētītu mākslīgā intelekta iespējamo diskriminējošo ietekmi un lai Eiropa varētu no tā izsargāties.
- **Izveidot efektīvu uzraudzības sistēmu** – ES ir jāiegulda līdzekļi vienotākā sistēmā, lai nodrošinātu uzņēmumu un valsts pārvaldes iestāžu pārskatatbildību mākslīgā intelekta izmantošanā. Iestādēm ir jānodrošina, ka pārraudzības struktūrām šā darba veikšanai ir pietiekami resursi un prasmes.

Šis ziņojums ir daļa no [FRA projekta par mākslīgo intelektu un lielajiem datiem](#). Tajā ir izmantotas vairāk nekā 100 intervijas ar publiskām un privātām organizācijām, kurās jau izmanto mākslīgo intelektu. Tajās ir ietverti iespējamo pamattiesību pārkāpumu uzraudzībā

iesaistīto ekspertu novērojumi. Analīzes pamatā ir faktiskais mākslīgā intelekta izmantojums Francijā, Igaunijā, Nīderlandē, Somijā un Spānijā.

FRA un Padomes Vācijas prezidentūra 14. decembrī rīko konferenci [Padarīt mākslīgo intelektu par Eiropas ceļu: pamattiesību aizsardzība mākslīgā intelekta laikmetā.](#)

Plašākai informācijai lūgums sazināties: media@fra.europa.eu / Tālr.: +43 1 580 30 653